

Projekt

z dnia 21 lutego 2022 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W STRZEGOMIU**

z dnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019-2022, za lata 2019-2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2021 r. poz. 710 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu i Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019-2022 – za lata 2019 – 2020, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Strzegomia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Strzegomiu
z dnia.....2022 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
GMINY STRZEGOM (GPOZ)
na lata 2019-2022” – za lata 2019 - 2020

CZĘŚĆ I.

Sprawozdanie z realizacji GPOZ za okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.

GMINA STRZEGOM

Sprawozdanie z realizacji GPOZ Gminy Strzegom w latach 2019-2020

1. Wstęp

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. 2018 r. poz. 2076 z późn.zm.) oraz z wytycznymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa Gmina Strzegom opracowała Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019-2022. Program został uchwalony przez Radę Miejską w Strzegomiu uchwałą Nr 104/19 z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2019 – 2022 Gminy Strzegom”. Program został pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu.

Głównym celem powstania programu było określenie kierunków działań w zakresie ochrony dziedzictwa, pozwalające na skuteczne zarządzanie zasobami kulturowymi na równi i w harmonii z działaniami gospodarczymi czy społecznymi. W rezultacie wyeksponowanie walorów spuścizny materialnej i poprawa jej stanu zachowania umożliwi rozwój turystyki regionalnej w oparciu o lokalny produkt i tradycję.

Program określił również procedurę i przepisy prawa, pozwalające na wprowadzenie poprawnej polityki w zakresie dziedzictwa kultury oraz mechanizmy finansowania ich ochrony. Adresowany jest do mieszkańców gminy, w tym do właścicieli objętych ochroną obiektów, władz samorządu terytorialnego i miejscowych organizacji, mogących w praktyce zastosować się do nakreślonych postulatów i możliwości działań.

2. Podstawa prawna opracowania Programu

Podstawę prawną sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Strzegom stanowi art. 21 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2018 r. poz. 2076 z późn.zm.), w którym wprowadzony został obowiązek sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorządy wojewódzkie, powiatowe oraz gminne, w oparciu o ewidencję oraz z wytycznymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa (art. Art. 143. 1.).

W przypadku programów na poziomie gminnym podstawą jest Gminna Ewidencja Zabytków. W myśl artykułu 87 ust. 1 w/w ustawy burmistrz sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

W ust. 2 art. 87 wymienione zostały zasadnicze cele sporządzenia programu:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Niniejsze Sprawozdanie **obejmuje okres dwóch lat, tj. od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.** i obejmuje ocenę realizacji zadań dla wyznaczonych kierunków działań, zawartych w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom opracowanym na lata 2019 – 2022.

3. Realizacja zadań według kolejności priorytetów i kierunków działań ujętych w Programie. Przedstawiono tylko zrealizowane zadania.

Priorytet I: Świadome kształtowanie i ochrona krajobrazu kulturowego	
Kierunki działań	Zadania
1. Zahamowanie procesu degradacji zabytków i działania zmierzające do poprawy stanu ich zachowania	<p>1) w ramach prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach stanowiących własność gminy w roku 2019 – realizacja zadania pn.: „Przebudowa świetlicy wiejskiej we wsi Modłęcin w gminie Strzegom”. Głównym celem projektu było utworzenie Gminnego Centrum Sztuk Wizualnych w Modłęcinie w celu zaspokojenia potrzeb kulturalnych mieszkańców oraz integracja mieszkańców wsi Modłęcin. Inwestycja współfinansowana była ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”. Całkowita wartość projektu wyniosła 862.719,36 zł brutto. Wielkość przyznanego dofinansowania 500.000,00 zł brutto.</p> <p>2) w ramach dofinansowania prac remontowo – konserwatorskich przy obiektach prywatnych wchodzących w skład gminy, ustalono stosowne uchwały ustalającej zasady i tryb pozyskiwania dotacji celowej:</p> <p>Rok 2019 - Gmina Strzegom udzieliła dotacji celowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Trójcy Świętej, Olszany 44, 58-150 Strzegom, na przeprowadzenie prac konserwatorskich w kościele p.w. Trójcy Świętej w Olszanach, na realizację zadania: „Olszany, prace konserwatorskie przy barokowej chrzcielnicy z kościoła p.w. Trójcy Świętej w Olszanach”, w kwocie 25.000,00 zł; - dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Świętego Jana Chrzciciela w Jaroszowie, 58-120 Jaroszów, Jaroszów 49, na realizację zadania: „Rusko, remont elewacji wieży kościoła i malowanie kościoła p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Rusku”, w kwocie: 40.000,00 zł; - dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Świętego Jana Chrzciciela w Jaroszowie, 58-120 Jaroszów, Jaroszów 49, na realizację zadania: „Jaroszów, remont prezbiterium kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie”, w kwocie: 40.000,00 zł; - dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Chrystusa Króla w Goczałkowie, ul. Strzegomska 20, 58-152 Goczałków, na realizację zadania: „Goczałków, remont elewacji kościoła p.w. Chrystusa Króla w Goczałkowie – etap II”, w kwocie: 40.000,00 zł; - dla Rzymsko-Katolickiej Parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Strzegomiu, Plac Jana Pawła II 8, 58-150 Strzegom, na realizację zadania: „Strzegom, kościół p.w. Św. Jadwigi – XIV w., kontynuacja remontu wnętrza kościoła – prace konserwatorskie w zakrystii i prezbiterium”, w kwocie: 50.000,00 zł. <p>Rok 2020 r. - „Wykonanie prac remontowo-restauratorskich na obiekcie zabytkowej bramy wjazdowej II w Stanowicach przy ul. Strzegomskiej” . Koszt ok. 230.000,00 zł.</p> <p>Rok 2020 Gmina Strzegom udzieliła dotacji celowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Świętego Jana Chrzciciela w Jaroszowie, 58-120 Jaroszów, Jaroszów 49, na realizację zadania: „Jaroszów, remont elewacji południowej, elewacji północnej oraz posadzki nawy głównej kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela w Jaroszowie”, w kwocie: 40.000,00 zł; - dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Matki Bożej Różańcowej w Rogoźnicy, 58-152 Goczałków, ul. Świdnicka 4, na realizację zadania: „Rogoźnica, konserwacja ołtarza głównego w kościele p.w. św. Szymona i Tadeusza w Rogoźnicy”, w kwocie: 40.000,00 zł; - dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Chrystusa Króla w Goczałkowie, ul. Strzegomska 20, 58-152 Goczałków, na realizację zadania: „Goczałków, remont elewacji budynku kościoła pw. Chrystusa Króla w Goczałkowie - etap III”, w kwocie: 40.000,00; - dla Rzymsko-Katolickiej Parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła

	<p>w Strzegomiu, Plac Jana Pawła II 8, 58-150 Strzegom, na realizację zadania: „Strzegom, kościół p.w. Św. Barbary, prace konserwatorskie tynków wewnętrznych i detalu kamiennego XIV wiecznego kościoła – etap I – konserwacja maswerków i obramień okien północnego i południowego nawy głównej”, w kwocie: 100.000,00 zł;</p> <p>- dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Świętego Jana Chrzciciela w Jaroszowie, 58-120 Jaroszków, Jaroszków 49, na realizację zadania: „Rusko, remont muru w zespole kościoła filialnego p.w. św. Piotra i Pawła w Rusku”, w kwocie: 38.000,00 zł.</p> <p>3) W ramach rewaloryzacji zespołów zabytkowej zieleni (parków dawnych zespołów pałacowych i podworskich, cmentarzy, obszarów nieczynnych cmentarzy)</p> <p>- w roku 2019 Gmina Strzegom rozpoczęła realizację zadania „Zachowanie zabytku- parku pałacowego we wsi Rogoźnica poprzez remont i przebudowę murów i wieży widokowej”. Gmina Strzegom otrzymała dofinansowanie w kwocie 171 tys. zł z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 na przebudowę i remontu murów i wieży w zabytkowym parku w Rogoźnicy.</p> <p>- w roku 2020 - Rewitalizacja dawnego parku dworskiego w Rogoźnicy poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu stworzenia nowej strefy aktywności wsi. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rolnego w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W ramach projektu została wykonana nawierzchnia mineralna wokół sceny wraz z iluminacją baszty w parku w Rogoźnicy. Głównym celem projektu było zagospodarowanie przestrzeni publicznej we wsi Rogoźnica w celu udostępnienia miejsca aktywności i integracji społeczności lokalnej. Wartość projektu 51.832,55 zł. Wielkość przyznanego dofinansowania 25.800,00 zł.</p>
<p>2. Uwzględnienie postulatów ochrony zabytków w miejscowych i samorządowych planach zagospodarowania/ rozwoju gminy</p>	<p>1)w okresie sprawozdawczym dla terenu gminy Strzegom opracowano Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru w sąsiedztwie linii 110 kV w obrębach: Tomkowice, Granica, Modłęciny i Olszany, w gminie Strzegom - Uchwała nr 63/19 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 11 lipca 2019 r.).</p> <p>2)w opracowanym planie zagospodarowania przestrzennego wdrożono zapisy programów rewitalizacji oraz znanych studiów historyczno-urbanistycznych;</p> <p>3)konsekwentnie egzekwowano zapisy dotyczące nowej zabudowy na obszarach objętych ochroną konserwatorską (określoną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), dotyczącą wysokości i linii zabudowy oraz jej funkcji.</p> <p>4)Opracowano Wieloletnią prognozę finansową Gminy Strzegom na lata 2019-2027. W dokumencie zaplanowano środki finansowe na realizację zadań:</p> <p>- "Świat Kamienia" w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska wraz z partnerami - Aktywizacja potencjału czesko-polskiego regionu przygranicznego w związku z tradycją wydobywania i obróbki kamienia naturalnego (2019-21).</p> <p>- modernizacja placu- działki nr 1267/1, Obr. 3, AM-14, przy ul. Czerwonego Krzyża w Strzegomiu (2019-21);</p> <p>- przebudowa dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą prowadzących do terenów powojkowych- ul. Armii Krajowej i Wesolej w Strzegomiu;</p> <p>- przebudowa drogi gminnej ul. Koszarowej w Strzegomiu wraz z budową drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej na terenach powojkowych.</p>
<p>3. Integracja ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego</p>	<p>1)w roku 2019 Gmina Strzegom rozpoczęła realizację zadania „Zachowanie zabytku- parku pałacowego we wsi Rogoźnica poprzez remont i przebudowę murów i wieży widokowej”. Uwzględniono lokalne zabytki architektury i budownictwa;</p>

	2) ochrona panoram wsi o wartościach kulturowych - w roku 2020 – przeprowadzono rewitalizację dawnego parku dworskiego w Rogoźnicy poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu stworzenia nowej strefy aktywności wsi.
4.Ochrona układów ruralistycznych	1)modernizacja placu- działki nr 1267/1, Obr. 3, AM-14, przy ul. Czerwonego Krzyża w Strzegomiu (2019-21); - przebudowa dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą prowadzących do terenów powojaskowych- ul. Armii Krajowej i Wesołej w Strzegomiu; - przebudowa drogi gminnej ul. Koszarowej w Strzegomiu wraz z budową drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej na terenach powojaskowych.
Priorytet II Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako elementu rozwoju gospodarczego i społecznego	
Kierunki działań	Zadania
1.Zwiększenie atrakcyjności dziedzictwa kulturowego	<p>1)przeprowadzanie systematycznych prac porządkowych w obrębie zabytkowych zespołów zieleni (cmentarzy poniemieckich, parków zespołów podworskich) – w roku 2019 i 2020 przeprowadzono prace porządkowe na terenie cmentarza żołnierzy niemieckich w Strzegomiu;</p> <p>2)w ramach wyróżnienia miejsc i obiektów, na których można będzie oprzeć promocję gminy, szczególnie obiektów wpisanych do rejestru zabytków, skupiając się na różnorodności lokalnego dziedzictwa, w tym zadbanie o czterojęzyczność tablic informacyjnych i oznaczenia szlaków; - w roku 2019 - realizacja zadania pod nazwą "Przebudowa i zagospodarowanie przestrzeni publicznej na terenie Grabiny i Starego Miasta w Strzegomiu" wraz z renowacją zabytkowych murów obronnych". Gmina Strzegom na realizację tej inwestycji otrzymała dofinansowanie w wysokości 5.000.207,00 zł ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 w ramach Osi Priorytetowej nr 6 „Infrastruktura spójności społecznej”, Działania nr 6.3 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów”, Poddziałania 6.3.4 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów – ZIT AW”. Roboty budowlane objęły teren wzdłuż ul. Dolnej: przebudowa jezdni i chodników. Powstał tu m. in.: plac zabaw na skwerze przy skrzyżowaniu ulic Wałbrzyskiej i Dolnej, zjeżdźalnie linowe i fontanna posadzkowa, uzupełniona została zielenią, posadowione zostały nowoczesne lampy oświetlające teren oraz przygotowane miejsce i przyłącza elektryczne pod kino plenerowe. Przebudowany został park miejski pomiędzy ul. Dolną a Kasztelańską. Powstała fontanna, place i urządzenia zabawowe oraz atrakcyjna zielenią. Dla młodszego pokolenia utworzono park kalisteniczny (w pobliżu ul. Świdnickiej), powstał mały ogród botaniczny, pergola z huśtawkami, warzywnik miejski, podwyższona rabata - dostępna dla niepełnosprawnych i górka saneczkowa. Odrestaurowane zostały mury miejskie oraz odbudowana baszta na cele działalności wystawienniczej, prowadzonej przez organizacje pozarządowe. - w 2019 - przebudowa dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą prowadzących do terenów powojaskowych- ul. Armii Krajowej i Wesołej w Strzegomiu; w roku 2019 Gmina Strzegom rozpoczęła realizację zadania „Zachowanie zabytku- parku pałacowego we wsi Rogoźnica poprzez remont i przebudowę murów i wieży widokowej”.</p> <p>3) Organizacja od 2011r. konkursu „Odnów i wygraj” za osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania i ochrony kultury materialnej gminy Strzegom.</p> <p>4)w ramach wzbogacenia istniejących szlaków rowerowych o informacje dot. najbliższych położonych zabytków gminy oraz stworzenie szlaków łącznikowych ze ścieżkami (np. szlaków edukacyjnych i krajoznawczych lokalnego dziedzictwa kulturowego), stworzenie szlaku rowerowego na miejscu dawnych linii kolejowych, wyznaczenie szlaków konnych (w gminie znajduje się wiele stadnin), - w roku 2019 – w ramach zadania pod nazwą "Przebudowa i</p>

	zagospodarowanie przestrzeni publicznej na terenie Grabiny i Starego Miasta w Strzegomiu" wraz z renowacją zabytkowych murów obronnych". Roboty budowlane objęły teren wzdłuż ul. Dolnej: przebudowa jezdni i chodników.
2. Tworzenie nowych miejsc pracy w oparciu o ochronę dziedzictwa kulturowego	<p>1) 2019 - realizacja projektu "Utworzenie Klubu Seniora w Jaroszowie w ramach Centrum Aktywności i Integracji Mieszkańców Wsi Jarosów", złożonego przez gminę Strzegom do Instytucji Pośredniczącej Aglomeracji Wałbrzyskiej. Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 1.200.000, zł. Przedmiotem projektu było utworzenie Klubu Seniora w Jaroszowie w nowo budowanym obiekcie z przeznaczeniem pomieszczeń na pierwszym piętrze na Klub Seniora w Jaroszowie wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu. Projekt obejmował także zakup wyposażenia do klubu.</p> <p>2) W ramach wspierania i rozwoju muzeów i izb regionalnych oraz stowarzyszeń i fundacji miłośników ziemi strzegomskiej w roku 2019 – w ramach realizacji zadania pod nazwą "Przebudowa i zagospodarowanie przestrzeni publicznej na terenie Grabiny i Starego Miasta w Strzegomiu" wraz z renowacją zabytkowych murów obronnych". Odrestaurowane zostały mury miejskie oraz odbudowana baszta na cele działalności wystawienniczej, prowadzonej przez organizacje pozarządowe.</p> <p>3) rok 2019 – 2020 - Wspieranie przez samorząd inicjatyw podejmowanych przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Strzegomskiej na rzecz promocji dorobku kulturalnego gminy Strzegom oraz inwestycje w podwyższenie atrakcyjności Izby Tradycji Ziemi Strzegomskiej.</p>
Priorytet III Promocja, edukacja oraz dokumentacja dziedzictwa służąca budowaniu tożsamości	
Kierunki działań	Zadania
1. Promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i edukacja historyczna mieszkańców regionu	<p>1) W Izbie Tradycji Ziemi Strzegomskiej przeprowadzono lekcje historyczne dla uczniów i nauczycieli placówek oświatowych,</p> <p>2) Organizowane były wystawy edukacyjne i konkursy dla dzieci i młodzieży poświęcone zabytkom i historii gminy Strzegom. Organizowano spotkania z historykami oraz pasjonatami historii, w trakcie których omawiane były losy zabytków zlokalizowanych na terenie gminy Strzegom.</p> <p>3) w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa (wrzesień), Nocy Muzeów (maj) i innych wydarzeń kulturowych organizowano wycieczki z przewodnikiem na terenie Gminy Strzegom. Na poziomie powiatu i województwa: Organizacja Nocy Muzeów w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy oraz Centrum Aktywności Społecznej „Karmel” w Strzegomiu – zwiedzanie zabytków Strzegomia (m.in. Wieży Targowej).</p> <p>4) wykonano dodruk przewodnika „Miejska Trasa Turystyczna Strzegomia” oraz uczestniczono we wspólnym przygotowaniu i wydawaniu materiałów promujących gminę Strzegom ze stowarzyszeniami Lokalna Organizacja Turystyczna Aglomeracji Wałbrzyskiej oraz Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis;</p> <p>5) kontynuowano współpracę z byłymi mieszkańcami Strzegomia oraz z niemieckimi ośrodkami muzealnymi i kulturalnymi, w celu stworzenia wspólnej koncepcji ochrony i promocji lokalnego, wspólnego dziedzictwa oraz uzupełnienia ekspozycji w Izbie Tradycji Ziemi Strzegomskiej.</p> <p>6) promowano działania konserwatorskie i remontowe przy prywatnych zabytkach poprzez organizację konkursu „Odnów i Wygraj”. W roku 2019 r. do Urzędu Miejskiego w Strzegomiu wpłynęło 27 zgłoszeń do konkursu, 18 w I kategorii zgłoszeniowej – budynki wielorodzinne, 8 zgłoszeń w II kategorii zgłoszeniowej – budynki jednorodzinne oraz 1 zgłoszenie w III kategorii zgłoszeniowej -budynki inne niż mieszkalne, wpisane do gminnej ewidencji zabytków. Do wypłaty nagród w konkursie przeznaczono kwotę 348.000,00 zł. W I kategorii konkursowej – budynki wielorodzinne nagrodzono budynki przy ul. Kościelnej 14 w Strzegomiu, przy ul. Rynek 42 w Strzegomiu, przy ul. Krótkiej 1 w Strzegomiu, przy ul. Aleja Wojska Polskiego 38 w</p>

	<p>Strzegomiu, przy ul. Strzegomskiej 29 w Goczałkowie, przy ul. Miodowej 8-10-12 w Strzegomiu, przy ul. Brzegowej 39 w Strzegomiu, przy ul. Świdnickiej 4/8A-8B w Strzegomiu, przy ul. Aleja Wojska Polskiego 22 w Strzegomiu, przy ul. Rybnej 4 w Strzegomiu, przy ul. Szarych Szeregów 14 w Strzegomiu, przy ul. Wrzosowej 4 w Strzegomiu, przy ul. Strzegomskiej 34 w Goczałkowie, przy ul. T. Kościuszki 41 w Strzegomiu, przy ul. T. Kościuszki 43 w Strzegomiu, Jarosów 44, przy ul. Kasztelańskiej 6-6a-6b w Strzegomiu, przy ul. Dolnej 26 w Strzegomiu. W II kategorii zgłoszeniowej – budynki jednorodzinne nagrodzono budynki na ul. T. Kościuszki 35 w Strzegomiu, Ul. Bukowa 14 w Strzegomiu, ul. Ametystowa 3 w Strzegomiu, ul. Dolna 30 w Strzegomiu, Tomkowice 14, ul. Szkolna 13/2 w Goczałkowie, Wieśnica 17, Goczałków Górny 2.</p> <p>W roku 2020 nagrodzono 35 budynków, w tym: 24 w I kategorii zgłoszeniowej – budynki wielorodzinne, 9 zgłoszeń w II kategorii zgłoszeniowej – budynki jednorodzinne, 2 zgłoszenia w III kategorii zgłoszeniowej - budynki inne niż mieszkalne, wpisane do gminnej ewidencji zabytków. Do wypłaty nagród przeznaczono kwotę – 327.000,00 zł. Nagrodzono budynki: ul. Świdnicka 31 w Strzegomiu, ul. Bohaterów Getta 21 w Strzegomiu, ul. Miodowa 2-4-6 w Strzegomiu, ul. Dolna 44 CD w Strzegomiu, Jarosów 29, przy ul. I.J. Paderewskiego 17 w Strzegomiu, przy ul. Szkolnej 15 w Goczałkowie, przy ul. Świdnickiej 18 w Strzegomiu, przy ul. T. Kościuszki 30 w Strzegomiu, przy ul. Kolejowej 4 w Goczałkowie, przy ul. Świdnickiej 28-34 w Strzegomiu, przy ul. Osiedle 1 w Goczałkowie, przy ul. F. Chopina 7 w Strzegomiu, ul. Kwiatowa 10 w Strzegomiu, przy ul. Świdnickiej 14 w Strzegomiu, przy ul. T. Kościuszki 40 w Strzegomiu, Tomkowice 36, przy ul. Wałowej 5 w Strzegomiu, ul. Bohaterów Getta 14 w Strzegomiu, ul. Dolna 44 A-B w Strzegomiu, ul. Kwiatowa 12 w Strzegomiu, ul. Brzegowa 63 w Strzegomiu, ul. Brzegowa 5/2 w Strzegomiu, przy ul. Rogoźnickiej 23 w Goczałkowie. Budynki jednorodzinne Tomkowice 24, ul. Bukowa 7 Strzegom, ul. Parkowa 15 w Rogoźnicy, ul. Ametystowa 10 w Strzegomiu, Graniczna 8, Godzieszówek 3/2, ul. L. Staffa 8 w Strzegomiu, ul. Kasztanowa 9 w Strzegomiu, ul. St. Wyspiańskiego 2 w Strzegomiu.</p>
<p>2. Wykreowanie produktów turystyki regionalnej w oparciu o lokalne dziedzictwo</p>	<p>1) w ramach rozszerzenia klasycznego repertuaru zasobów zabytkowych o obiekty techniczne, nekropolie organizowano „Letnie spacerzy z przewodnikiem”, które skupiały się na strzegomskich świątyniach, pałacu w Morawie, wiatraku w Żółkiewce;</p> <p>2) w ramach Święta Granitu Strzegomskiego organizowano gry terenowe i wydarzenia kulturalne (festyny, dni ziemi strzegomskiej), skupione na lokalnym dziedzictwie, z konkursami (np. fotograficznymi, plastycznymi), quizami, grami. Połączono z udostępnieniem zwiedzającym zabytkowych obiektów Strzegomia – Spacerzy z przewodnikiem, wycieczki krajoznawcze połączone ze zwiedzeniem zabytków zlokalizowanych na terenie gminy Strzegom. rozszerzenie klasycznego repertuaru zasobów zabytkowych o obiekty techniczne, nekropolie (szczególnie cmentarz żydowski w Strzegomiu), skupienie działań konserwatorskich i promocyjnych na kilku zespołach posiadających szczególny potencjał i wartości (m.in. bazylika mniejsza w Strzegomiu, inne wybrane świątynie, pałac w Morawie, wiatrak w Żółkiewce) oraz o miejsca i obiekty związane z historią regionu (np. pole bitwy pod Strzegomiem z XVIII w.);</p> <p>3) w roku 2019 – w ramach realizacji zadania pod nazwą "Przebudowa i zagospodarowanie przestrzeni publicznej na terenie Grabiny i Starego Miasta w Strzegomiu" wraz z renowacją zabytkowych murów obronnych". Powstał tu m. in.: plac zabaw na skwerze przy skrzyżowaniu ulic Wałbrzyskiej i Dolnej, zjeżdżalnie linowe i fontanna posadzkowa, uzupełniona została zielenią, posadowione zostały nowoczesne lampy oświetlające teren oraz przygotowane miejsce i przyłącza elektryczne pod kino plenerowe. Przebudowany został park</p>

	miejski pomiędzy ul. Dolną a ul. Kasztelańską. Powstała fontanna, place i urządzenia zabawowe oraz atrakcyjna zieleń. Dla młodszego pokolenia utworzono park kalisteniczny (w pobliżu ul. Świdnickiej), powstał mały ogród botaniczny, pergola z huśtawkami, warzywnik miejski, podwyższona rabata - dostępna dla niepełnosprawnych i górka saneczkowa. Odrestaurowane zostały mury miejskie oraz odbudowana baszta na cele działalności wystawienniczej, prowadzonej przez organizacje pozarządowe.
3. Stworzenie dokumentacji obszarów zagrożonych bądź podlegającym przyszłym procesom inwestycyjnym	1) w ramach systematyczna weryfikacja i aktualizacja gminnej ewidencji zabytków w dniu 2019 roku Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków we Wrocławiu wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisu do rejestru zabytków cmentarza żydowskiego położonego w Strzegomiu, przy ul. Świętej Jadwigi, dz. 877, AM-26, obr. 0003 Śródmieście. Z dniem 26.07.2019 roku cmentarz żydowski wpisany został do rejestru zabytków prowadzonego przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu pod numerem A/6145.
4. Zapewnienie szerokiego dostępu do informacji na temat dziedzictwa kulturowego gminy oraz mechanizmów jego ochrony	1) wykaz gminnej ewidencji zabytków (oraz ew. gminnego programu opieki nad zabytkami) został udostępniony na stronie internetowej gminy, https://bip.strzegom.pl/public/?id=131608 ; 2) na stronie gminy https://strzegom.pl/turystyka/turystyka/zabytki-gminy-strzegom.html zamieszczone zostały informacje na temat najcenniejszych i najciekawszych zabytków gminy wraz z opisem proponowanych tras rowerowych/ pieszych/ samochodowych etc. i mapą dziedzictwa kulturowego gminy w atrakcyjnej formie graficznej, 3) na stronie gminy https://bip.strzegom.pl/public/?id=87437 właściciele obiektów zabytkowych informowani byli o możliwościach pozyskiwania dotacji na ich remont i konserwację, 4) Gmina Strzegom utrzymywała stałe kontakty i współpracowała z regionalnymi mediami w celu upowszechnienia działań związanych z opieką nad zabytkami i lokalnych tradycji (Radio Sudety 24, Radio Wrocław, TVP 3, Klub Samorządowy PAP, Gazeta Wrocławska, Gazeta Strzegomska, portale internetowe: Doba pl.

4. Podsumowanie

Na podstawie analizy informacji zawartych w niniejszym sprawozdaniu, można stwierdzić, że w okresie analizowanych dwóch lat priorytety zawarte w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019 - 2022 były realizowane wszechstronnie przez wykonywane zadania, prowadzące do osiągnięcia zakładanych celów. Zadania te obejmowały zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania zabytków, jak te upowszechniające i promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jego zachowania. Aby osiągnąć wymierne i trwałe efekty podobne działania powinny być kontynuowane w kolejnych latach, co przyczynić się może do zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej oraz do budowania silnej tożsamości lokalnej mieszkańców naszej Gminy.

W zakresie ochrony i opieki nad zabytkami Gmina Strzegom współpracuje z placówkami oświatowymi, kulturalnymi, stowarzyszeniami, organizacjami społecznymi, fundacjami i kościołami, promując wartości materialne oraz niematerialne dziedzictwa kulturowego całej gminy. Zadania wspierane były również przez projekty edukacyjne i promocyjno-turystyczne mające na celu wzrost świadomości kulturowej oraz rozbudzenie zainteresowania zabytkami wśród mieszkańców. Gmina Strzegom w okresie **od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.** realizowała założenia Programu wykorzystując do tego celu pełen wachlarz możliwości formalno-prawnych, finansowych i merytorycznych. Przedstawione w niniejszym sprawozdaniu działania pokazują, że Gmina Strzegom aktywnie realizuje zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami oraz promowania dziedzictwa kulturowego regionu.

W Programie wyodrębniono III priorytety, w których wytyczono 10 kierunków działań i zostało zaplanowanych 38 zadań, z czego zrealizowano 30 zadań, co stanowi **78,95%** wszystkich zaplanowanych zadań. W sprawozdaniu zostały przedstawione tylko zrealizowane zadania. Wyniki te pokazują, że Gmina Strzegom bardzo aktywnie realizuje zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami oraz promowania dziedzictwa kulturowego regionu. Wspieranie remontów i konserwacji najbardziej wartościowych i zagrożonych obiektów zabytkowych Gminy Strzegom stanowi jeden z priorytetów realizowanego Programu. Udzielanie dotacji współfinansującej część kosztów na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku, ma działanie stymulujące i uzupełniające nakłady ponoszone przez właścicieli zabytków. Wspieranie prac przy zabytkach (też ujętych w gminnej ewidencji zabytków) znajdujących się w złym stanie technicznym, w szczególności w zakresie ich konserwacji, zabezpieczenia przed zniszczeniem i dewastacją, prowadzi do przyspieszenia efektu tych prac, ich kompleksowości i zgodności z warunkami konserwatorskimi, co bezpośrednio poprawia wizerunek gminy, zwiększając jego atrakcyjność. W latach 2019-2020 na remonty, konserwacje, rewitalizację wydano ok. **8.713.560,00 zł, w 2019 r. ok. 6 459 093 zł, w 2020 r. ok. 2.254.467,00 zł.**

W latach 2019-2020 pracom remontowo-konserwatorskim poddano 80 obiektów. Wysoka aktywność instytucji kultury jest istotnym elementem realizacji zadań edukacyjnych w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego. Oferta tych placówek jest bardzo atrakcyjna, systematycznie zmieniana i uzupełniana, dzięki czemu licznie przyciągają odbiorców, edukując i promując lokalne dziedzictwo. W Gminie Strzegom aktywnie działają placówki zajmujące się szerzeniem dziedzictwa kulturowego. Ich oferta jest atrakcyjna i systematycznie zmieniana i uzupełniana, dzięki czemu przyciągają licznie odwiedzających. Wydatki w latach 2019 - 2020 na zadania z zakresu kultury i turystyki, na zadania takie jak opracowanie broszur, folderów, książek, organizacja konkursów, wystaw, festynów to kwota około 3.100.000,00 zł. Podsumowując, należy stwierdzić, że priorytety były realizowane wszechstronnie przez różnorodne i komplementarne zadania, które w całości prowadziły do osiągnięcia założonego celu. Zadania te obejmowały zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania zabytków, jak i projekty, upowszechniające i promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jego zachowania. Gmina Strzegom w sposób przemyślany i zaplanowany realizuje zadania związane z remontami i konserwacjami obiektów zabytkowych, pozyskując dodatkowo środki ze źródeł zewnętrznych.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. 2021 r. poz. 710 z późn.zm.) oraz z wytycznymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa Gmina Strzegom opracowała Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Strzegom na lata 2019-2022. Program został uchwalony przez Radę Miejską w Strzegomiu uchwałą Nr 104/19 z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2019 – 2022 Gminy Strzegom”. Program został pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu.

W myśl art. 87 ust. 5 ustawy Burmistrz Strzegomia sporządza sprawozdanie z realizacji Programu za okres dwóch lat, które następnie przedstawia Radzie Miejskiej w Strzegomiu. W związku z powyższym, podjęcie uchwały jest zasadne.